

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Иваничка Атанасова Сербезова

катедра ЗДРАВНИ ГРИЖИ, факултет ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И
ЗДРАВНИ ГРИЖИ

към РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност "Доцент" в професионално
направление 7.4. Обществено здраве, за нуждите на специалност
„Лекарски асистент“ към катедра „Здравни грижи“, МФ, Тракийски
университет – Стара Загора

Като член на научното жури и рецензент съм определена със Заповед № 704/21.03.2022, на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора.

В конкурса за Доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 6/21.01.2022 г. и в сайта на Тракийски университет – Стара Загора за нуждите на катедра Здравни грижи към Медицински факултет и преподаването на регулирана специалност Лекарски асистент, като кандидат участва гл. ас. Пенка Петкова Врачева дм.

1. Биографични данни на кандидата

Гл. ас. Пенка Петкова Врачева е родена на 10.03.1964 година. Базовото си образование на Медицински фелдшер получава в Институт за подготовка на здравни кадри Стара Загора през 1987 г., и по-късно полувисше в Полувисш медицински институт „Христина Хранова“ в същия град. През 2009 година завършва Тракийски университет – Ст. Загора със специалност Бакалавър по Управление на Здравни грижи. Обучението ѝ продължава в Медицински университет гр. Пловдив, където през 2011 г. се дипломира като Магистър по Управление на Здравните грижи и придобива професионална квалификация Ръководител на здравни грижи и преподавател по практика. В 2017г. след защитен дисертационен труд на тема „Професиите Медицински фелдшер и

Лекарски асистент в България – историческо развитие, съвременно обучение и реализация“ получава ОНС „доктор“ по докторска програма „Управление на здравните грижи“. През 2021 г. е зачислена за специализация по специалност „Обществено здравеопазване“ в ТУ-Стара Загора. Кариерата на гл. ас. Врачева започва непосредствено след завършване на базовото медицинско образование през 1987 г. като медицински фелдшер в гр. Чирпан в системата на работническото здравеопазване. От 1989 до 1991 г. е медицински фелдшер в здравна служба към ТПК – Град Карлово, а от 1991 до 1996 г. работи в Детска поликлиника в Стара Загора в училищно здравеопазване. Следват осем години работа като медицински фелдшер в отдел „Здравеопазване и социални дейности“ в Община Стара Загора, в които работата ѝ е свързана с промоция на здравето, профилактика и лечение на ученици. От 2015 г. след спечелен конкурс е назначена за асистент в Тракийски университет – Стара Загора, а по-късно е избрана за главен асистент., като такава работи и до сега. Кандидатката бързо израства в научен и административен план и това се дължи на нейната научна мисъл; логистика; практически обосновано новаторство за създаване на педагогически решения, свързани с повишаване качеството на човешкото здраве, на обучението на специалисти от регулирана специалност Лекарски асистент и на нейния прогресивен мироглед.

Гл. ас. Врачева е член на Асоциация на Професионалистите по Здравни грижи в България; на Българския съюз на лекарските асистенти и фелдшери; На Европейската асоциация по обществено здраве и на Българската асоциация по обществено здраве, както и на Съюза на учените в България.

2. Научни интереси:

Научните интереси на гл. ас. Врачева са в областите на: обучение на лекарските асистенти по проблеми, свързани с: историческото развитие на професията в национален и международен план; с професионалната дейност и компетенциите на лекарските асистенти; развитието на хуманитарните дейности и политики на Българския червен кръст; научната и практико приложна значимост на Десмургията в обучението по здравни грижи; реализацията на медицинските фелдшери и лекарски асистенти; психологическите аспекти на реализацията на специалистите по здравни грижи;

възможностите за продължаващо обучение на завършващите студенти – лекарски асистенти, както и проблемите на училищното здравеопазване.

3.Общо описание на представените материали:

Гл. ас. Пенка Петкова Врачева участва в настоящия конкурс за „Доцент“ с научни трудове, като всички са след конкурса за ОНС Доктор и главен асистент. Те могат да бъдат систематизирани на следните научни активности:

- Резюмета на трудова след защита на дисертация - 15
- Списък на публикациите и копие от тях - 13
- Списък на изискуемите брой цитирания –1
- Справка за оригиналните научни приноси в научни трудове –1
- Хабилитационна разширена справка за научни приноси - 1
- Издадени учебни пособия– 1
- Монографии – 2, като едната е представена като хабилитационен труд, което приемам, а втората е книга по дисертационен труд
- Справка за изпълнение на минималните национални изисквания и допълнителни изисквания, определени в Правилник за развитие на академичния състав на Тракийски университет – Стара Загора - 1
- Справка от ЦУБ на Тракийски университет за публикации с импакт фактор и импак ранг - 1
- Справка за преподавателска дейност - 1
- Рецензирани хабилитационни материали - 2
- Дипломи – 2
- Декларация за достоверност.

4. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Общо – 5 цитирания. (50 точки), които доказват разпознаваемостта на кандидатката в научното пространство.

5. Обща характеристика на дейността на гл. ас. Пенка Врачева дм

5.1. Учебно-педагогическа дейност

Учебно педагогическата дейност на кандидатката се очертава ,както в подготовката на учебната документация, така и в протичането на учебния процес във всички негови компоненти. Кандидатката е участвала в съставянето на 5 учебни програми за обучението на специалност Лекарски асистент в Тракийския университет. От представената справка за преподавателска дейност е видно, че гл. ас. Врачева е натоварена с активна педагогическа дейност от 2015 г. като води Практически курс на студенти от специалност Лекарски асистент по учебна дисциплина Общи грижи за болния; Практически курс по учебна дисциплина Първична медицинска помощ; Практически курс по дисциплината Професионални компетенции на лекарските асистенти в профилактиката и промоция на здраве в училищното здравеопазване; голяма част от клиничната практика на студентите – лекарски асистенти. Участва в провеждането на семестриални изпити по посочените дисциплини. От приложената справка от Учебен отдел на Медицински факултет на Тракийски университет става ясно, че има осигурен хорариум за преподавател – доцент в регулирана специалност Лекарски асистент.

Силно впечатление правят неоспоримите заслуги на гл. ас. Врачева за разкриване и утвърждаване на професията на Лекарски асистент в България и в Тракийски университет – Стара Загора.. От представената хабилитационна справка личи участието ѝ както в разработването на учебната документация за специалността, така и в подготовката на нормативната уредба на национално ниво. За това допринася богатият ѝ професионален опит като медицински фелдшер и преподавателската ѝ практика. Кандидатката установява и поддържа добри професионални взаимоотношения с Министерство на здравеопазването и със здравни и общински структури в област Стара Загора, което безспорно носи ползи и в преподаването на студентите.

Преподавателският и авторският профил на кандидатката се формира също от учебното пособие „Десмургия“, издадено през 2020 година То съдържа основни постановки, предложени ясно, точно и е богато илюстрирано. Учебният материал дава възможност на студентите максимално добре да овладеят алгоритмите за извършване на различни видове превръзки. Учебното пособие

може да бъде ползвано, както от обучаващите се медицински специалисти, така и работещи специалисти и преподаватели по „Здравни грижи“

Извън аудиторната заетост на кандидата включва активно участие в подготовката и провеждането на акредитационни процедури по Здравни грижи при специалност от регулирани професии Лекарски асистент.

5.2. Научна и научно-приложна дейност

Като съавтор и участник в „Проект на концепция за професия Лекарски асистент“ кандидатката е участвала в представянето и реализирането на проекта. В него са изследвани и детайлизирани традиции и опит в обучението на този вид здравни кадри в международен и национален план. В резултат и на нейната упорита работа днес обучението на лекарски асистенти в България е факт.

Кандидатката има популяризирани и внедрени в преподаването следните монографии, книга по дисертационен труд и учебни пособия:

1. Врачева, П., Български Червен кръст. Хуманитарни политики и дейности - акценти., „Съюз на учените – Стара Загора“, 2021 г. ISBN: 978-954-9329-55-1
2. Врачева, П Професия Медицински фелдшер в България. Възникване и развитие до наши дни, „Съюз на учените – Стара Загора“, 2020 г., ISBN: 978-954-9329-52-0
3. Врачева, П., Десмургия. Учебно пособие за студенти от медицинските специалности., „Съюз на учените – Стара Загора“, 2020 г., ISBN: 978-954-9329-54-4

Представените статии и доклади за участие в конкурса са 13. Три от статиите са в световните бази данни - в Scopus на английски език със SIR ; десет са доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. По брой на съавторите публикациите се ранжират както следва: осем са самостоятелни, четири с един съавтор и една с двама съавтори.

5.2.1. Приноси

Научно-изследователската, практико-приложната и професионално-педагогическа дейности на гл. ас. П. Врачева са насочени в няколко направления, които засягат значими и актуални проблеми на здравните грижи:

I. История на медицината в здравеопазването.

II. Здравна политика и мениджмънт.

III. Медицинско образование: организация и съдържание на обучението на студенти от специалност „Лекарски асистент“; управление на здравните грижи.

В своята богата и разнообразна дейност П. Врачева е допринесла за развитието на науката и на тази основа за постигане на съществени и значими практически резултати чрез следните достижения:

По направление I. История на медицината в здравеопазването

Работата по това направление е представена с книгата публикувана на базата на защитен дисертационен труд (показател Г 6) и една публикация - №7 от показател Г 8.

1. Осъществено е за първи път цялостно, последователно и аналитично историко-медицинско изследване на възникване на професия „медицински фелдшер“ в България, обучението и реализацията на кадрите от Освобождението – 1878 г. до настоящия момент (научен труд Г 6) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

2. Проучен и представен е международният опит в обучението и реализацията на професионалистите с квалификация „Лекарски асистент“, като един от подходите за преодоляване на кадровия дефицит в здравните системи (научен труд Г 6) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

3. Популяризирани са богатият опит и традиции в практикуването на фелдшерите в България, като предшественици на лекарските асистенти (научен труд Г 6 и публикацията „From feldschers to physician assistants in Bulgaria“, публикувана преди придобиване на ОНС „доктор“) – принос с познавателен и практико-приложен характер;

4. Проучени са исторически документи и е направен анализ на развитието на болничното дело в Старозагорския департамент (окръг) след Съединението през 1885 до 30- години на 20-век (№7 от показател Г 8) - принос с познавателен характер;

По направление II. Здравна политика и мениджмънт.

В тази област са представени 7 статии и монография

1. Изследвани са професионалния път, реализация, обучение и удовлетвореност на фелдшерите, практикуващи в област Стара Загора на

длъжност „фелдшер“ с възможност за обсъждане на резултатите като собствен опит и принос за дейността на бъдещите професионалисти – Лекарски асистенти в България като идентичен на фелдшерите модел кадри (научен труд Г 6) - принос с приложен характер

2. В условията на задълбочаващ се кадрови дефицит в системата на здравеопазване са изследвани изборът на специалност и нагласите за професионална реализация на студентите от специалност „Лекарски асистент“ – катедра „Здравни грижи“ на МФ, ТрУ гр. Стара Загора, което ориентира към конкретните нужди на професията (№ 3 от Г 7 и №1 от Г 8) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

3. Реализирано е международно популяризиране на обучението на лекарски асистенти в България, представяйки академичното ниво на подготовка на студентите от специалността (№1 от Г 7) - принос с познавателен характер;

4. Направен е сравнителен анализ на професиите парамедик, фелдшер, лекарски асистент, предвид честото им погрешно отъждествяване в практиката (№ 2 от Г 7) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

5. Проучен е изборът и са установени заетите работни места от първите дипломирани в МФ, ТрУ лекарски асистенти, както и мнението на младите специалисти за старта на професионалната им дейност, с формулиране на значими заключения (№ 3 от Г 8) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

6. Проучени и представени са историята и мисията на БЧК, като най-голяма неправителствена, хуманитарна организация в България с популяризиране на хуманитарните политики - подготовка по оказване на първа долекарска помощ, доброволчество, доброволно и безвъзмездно кръводаряване, фондонабиране, хуманитарно подпомагане (монография) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

7. Със споделен личен опит в обучението на подрастващи за оказване на първа долекарска помощ се популяризира идеята за споделяне на практики в търсене на работещи решения и иновативни идеи в реализацията на хуманитарни политики. (монография и № 9 от Г 8) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

8. Проучени са обществените нагласи за въвеждане в училище на обучение по ПДП за подрастващи. (№ 9 от Г 8) - принос с познавателен и практико-приложен характер;

9. Реализиран е аналитичен коментар на здравното обслужване на учениците в училищните здравни кабинети с формулиране на слабите страни в процеса на предоставяне на здравна помощ. (№ 8 от Г 8) - принос с познавателен и практико-приложен характер

По направление III. Медицинско образование: организация и съдържание на обучението на студенти от специалност „Лекарски асистент“; управление на здравните грижи.

Представени са 4 статии и учебно пособие

1. Разработено е учебно пособие „Десмургия“ посветено на научната и практическа значимост на десмургията - за качествена подготовка на бъдещите медицински специалисти и в помощ на професионалистите работещи в хирургични клиники, центровете за спешна медицинска помощ, извънболничната здравна помощ и други структури на лечебните заведения. (уч. пособие - показател Е) принос с практико-приложен характер;

2. Проучени и формулирани са силните и слаби страни, както и предизвикателствата в обучението на студентите от специалност „Лекарски асистент“, основани на нормативни документи с отношение към учебния процес. На основание получените резултати са направени препоръки за нормативни промени, които да подкрепят устойчивото развитие на професия „Лекарски асистент“ в България в условията на кадрови дефицит в здравеопазването (№ 5 от Г 8) - принос с практико-приложен характер;

3. Реализирана е мотивационна подготовка на студентите от специалност „Лекарски асистент“ на МФ, ТрУ, Стара Загора за бъдеща работа по хуманитарна политика – подготовка на ученици за оказване на ПДП. (монография) - принос с практико-приложен характер;

4. Направено е проучване на очакванията и нагласите на студентите лекарски асистенти от ТрУ, МФ – Стара Загора по отношение продължаващо обучение и специализация (№ 4 и № 6 от Г 8) – принос с приложен характер;

5. Реализирано е психологическо консултиране на студентите лекарски асистенти от втори курс на МФ – Стара Загора за повишаване познанията и нагласите им за активна работа в бъдеще по промоция на здраве на тема тютюнопушене (№ 2 от Г 8) - принос с приложен характер;

6. Проучено е академичното ниво на подготовка на лекарските асистенти - учебни дисциплини, хорариум и кредити предвидени по учебна програма за курса на обучение по специалността. (№ 1 от Г 7)

Приносите от научните трудове имат познавателен и практико-приложен характер в основните направления на научноизследователската дейност на кандидата. Научните статии са основно оригинални с представени резултати от собствени проучвания. При изследванията са приложени количествени и качествени методи на анализ. Реализирано е задълбочено обсъждане на резултатите от проучванията с формулиране на изводи и препоръки. 6. Оценка за личния принос на кандидатката

Във всеки един научен труд гл. ас. Врачева има личен принос, за което говорят и представените декларации от съавторите на научните публикации.. Нейната дейност е достойна за уважение, тъй като тя оставя трайна следа в областите на приложение на нейните научни достижения както в рамките на Тракийски университет – Стара Загора, така и на национално и международно ниво.

6. Критични бележки и препоръки

Гл. ас. Пенка Врачева притежава доказан богат опит в практическата реализация на клиничното обучение в областта на здравните грижи и лечебна дейност при специалност от регулирана професия Лекарски асистент. На тази основа е моята препоръка – в бъдещата си дейност кандидатката да доразвие достиженията си в тази област, която в настоящия момент, а и в бъдеще, ще бъде от значение за качеството на обучение на бъдещите лекарски асистенти.

Критичната ми забележка към кандидатката са следните: в предоставените ми за рецензиране материали има неточности и непълнота. Например в група показатели „Г“, е посочено, че за публикации и доклади, публикувани в реферирани научни издания са определени 80 точки за един автор, а в таблиците с Национални минимални изисквания се полагат 60 точки. Според мен в документа, в който са описани резюметата на научните трудове

не са правилно съставени резюметата на научните статии, а са представени първите страници на статиите по начина им на публикуване в списания и сборници.

7. Лични впечатления

Въпреки относително краткото ми познаване на кандидата за доцент от годините на започване на работа в Тракийския университет, за мен тя е един развиващ се, конструктивен, активен и информиран за най-новите постижения на обучението на лекарските асистенти, изграден и перспективен преподавател и изследовател.

8. Заключение

Представените ми за рецензия документи на гл. ас. Пенка Врачева, дм отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на този закон и съдържат достатъчно доказателствен материал за научно-изследователската ѝ дейност, които покриват необходимите изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. Пенка Врачева, дм, да бъде избрана за „Доцент“ по професионално направление 7.4. Обществено здраве, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, за нуждите на специалност Лекарски асистент на цял щат към катедра Здравни грижи на Медицински факултет в Тракийски университет – Стара Загора.

20.04.2022 г.

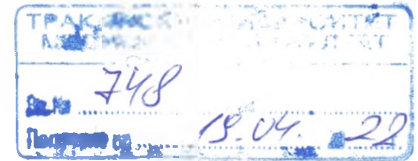
Русе

Рецензент:

/проф. Иваничка Сербезова/

UNIVERSITY OF RUSE „ANGEL KANCHEV”
FACULTY OF PUBLIC HEALTH AND HEALTHCARE

R E V I E W

by prof. Ivanichka Atanasova Serbezova

**Department of HEALTHCARE, Faculty of PUBLIC HEALTH AND
HEALTHCARE**

at UNIVERSITY OF RUSE „ANGEL KANCHEV”

**of the materials presented for participation in a competition for holding the
academic position "Associate Professor" in professional area 7.4. Public
health, for the needs of the major „Physician Assistant” at the Department of
Healthcare, Faculty of Medicine, Trakia University – Stara Zagora**

I have been appointed a member of the scientific jury and a reviewer by Order No. 704/21 Mar 2022, by the Rector of Trakia University – Stara Zagora.

A candidate in the competition for Associate Professor announced in the State Gazette, No. 6/21 Jan 2022 and at the website of Trakia University – Stara Zagora for the needs of the Department of Healthcare at the Faculty of Medicine and teaching the regulated major Physician Assistant is Chief Assist.prof. Penka Petkova Vracheva, PhD.

1. Biographic data about the candidate

Chief Assist.prof. Penka Petkova Vracheva was born on 10 Mar 1964. She acquired her basic education as Paramedic at the Institute for training health specialists Stara Zagora in 1987 and later college degree at “Hristina Hranova” Medical College in the same town. In 2009 she graduated Trakia University – Stara Zagora with a Bachelor’s degree in Healthcare Management. She continued her training at the Medical University in Plovdiv where in 2011 she got a Master’s degree in Healthcare Management and acquired the professional qualification Healthcare Manager and practice supervisor. In 2017 following a defended dissertation paper on „The professions Paramedic and Physician Assistant in Bulgaria – historical development, modern training and career” she obtained PhD educational and scientific degree in PhD programme „Healthcare management”. In 2021 she started specialization in the

major „Public healthcare” at Trakia University – Stara Zagora. Chief Assist.prof. Vracheva's career started immediately after completion of her basic medical education in 1987 as a paramedic in the town of Chirpan in the system of worker's healthcare. From 1989 to 1991 she was a paramedic at the health centre of Labour-Production Cooperative – town of Karlovo, and from 1991 to 1996 she worked at the Children's Polyclinic in Stara Zagora within the school healthcare system. After that there were eight years of work as a paramedic at the Department of Healthcare and Social Work at Stara Zagora Municipality, during which time her work was related to health promotion, student prevention and treatment. Since 2015 after a successful competition she has been appointed an Assistant professor at Trakia University – Stara Zagora, and later she was elected a chief assistant professor working at this position till now. The candidate grew quickly in scientific and administrative plan and this is due to her scientific thinking; logistics; practice-based innovativeness for finding pedagogical solutions related to enhancement of the quality of human health, of the training of specialists from the regulated major Physician Assistant and her farsightedness.

Chief Assist.prof. Vracheva is a member of the Association of the Healthcare Professionals in Bulgaria; of the Bulgarian Physician Assistant and Paramedic Union; of the European Public Health Association and of the Bulgarian Public Health Association, as well as of the Union of Scientists in Bulgaria.

2. Scientific interests:

Chief Assist.prof. Vracheva's scientific interests are in the areas of: training physician assistants on issues related to: historical development of the profession on a national and international level; the professional work and competences of physician assistants; the development of humanitarian work and policies of the Bulgarian Red Cross; the scientific and practically applied significance of Desmurgy in Healthcare training; the paramedic and physician assistants careers; psychological aspects in the career of healthcare specialists; opportunities for lifelong education of graduate students – physician assistants and the issues of school healthcare.

3. General description of the submitted materials:

Chief Assist.prof. Penka Petkova Vracheva takes part in the present competition for „Associate professor” with scientific works all of them after the competition for PhD

educational and scientific degree and Chief Assistant professor. These can be grouped into the following scientific activities:

- Abstracts of papers after defended dissertation paper - 15
- List of publications and a copy thereof - 13
- List of required number of citations –1
- Reference about the original scientific contributions in scientific papers –1
- Habilitation extensive reference about the scientific contributions - 1
- Published study manuals – 1
- Monographs – 2, one of these presented as a habilitation paper, which I do accept, and the second one is a book on a dissertation paper
- Reference about the compliance with the minimum national requirements and additional requirements stipulated in Rules for development of the academic staff at Trakia University – Stara Zagora - 1
- Reference from the Central University Library at Trakia University about publications with impact factor and impact rank - 1
- Reference about the teaching work - 1
- Reviewed habilitation materials - 2
- Diplomas – 2
- Declaration of Assurance.

4. Reflection of the candidate's scientific publications in literature (known citations)

A total of 5 citations (50 points), that prove the candidate is established in the scientific field.

5. General characteristics of the work of Chief Assist.prof. Penka Vranceva, PhD

5.1. Teaching and pedagogical work

The candidate's teaching and pedagogical work is outlined both in the preparation of educational documentation and in the course of the educational process in all of its components. The candidate has participated in the development of 5 curricula for the training in the major Physician Assistant at Trakia University. The presented reference about the teaching work reveals that Chief Assist.prof. Vracheva has been in charge of active pedagogical work since 2015, leading a Practical Course for students majoring in Physician Assistant in the subject General Patient Care; Practical course in the subject Primary Medical Care; Practical course in the subject Professional competencies of physician assistants in prevention and health promotion in school health care; a large part of the clinical practice of students – physician assistants. She takes part in conducting semester exams in the above subjects. From the enclosed reference from the Educational Department of the Faculty of Medicine at Trakia University it is evident that there is an amount of hours for a lecturer - associate professor in the regulated major Physician Assistant.

The indisputable merits of Chief Assist.prof. Vracheva for launching and establishing the profession Physician Assistant in Bulgaria and at Trakia University - Stara Zagora are noteworthy. The presented habilitation reference reveals her involvement both in the development of the training documentation for the major and the preparation of the regulatory documents on a national level. Her rich professional experience as a paramedic and her teaching practice contribute to this. The candidate has established and maintains good professional relations with the Ministry of Health and with health and municipal structures in Stara Zagora region, which is undoubtedly beneficial for the student training as well.

The teaching and author's profile of the candidate is also formed by the study manual "Desmurgy", published in 2020. It contains basic things, offered in a clear and accurate way and richly illustrated. The teaching material allows students to master the algorithms for making different types of bandages. The study manual can be used by both medical students and working specialists and lecturers in "Health Care".

The candidate's extracurricular work comprises active participation in the preparation and conducting accreditation procedures in Healthcare for the regulated profession Physician Assistant.

5.2. Scientific and scientific applied work

As co-author and participant in the "Draft concept for the profession Physician Assistant" the candidate has participated in the presentation and implementation of the project. It explores and details traditions and experience in the training of this type of health professionals internationally and nationally. As a result of her hard work today, the training of physician assistants in Bulgaria is a fact.

The candidate has published and used for teaching the following monographs, a book on a dissertation paper and study manuals:

1. Vacheva, P., Bulgarian Red Cross. Humanitarian policies and activities – accents., "Union of Scientists – Stara Zagora", 2021, ISBN: 978-954-9329-55-1 /Врачева, П., Български Червен кръст. Хуманитарни политики и дейности - акценти., „Съюз на учените – Стара Загора“, 2021 г. ISBN: 978-954-9329-55-1/
2. Vacheva, P., Profession Paramedic in Bulgaria. Origin and development to these days, EstabBulgarian Red Cross. Humanitarian policies and activities – accents., "Union of Scientists – Stara Zagora", 2020, ISBN: 978-954-9329-52-0 /Врачева, П Професия Медицински фелдшер в България. Възникване и развитие до наши дни, „Съюз на учените – Стара Загора“, 2020 г., ISBN: 978-954-9329-52-0/
3. Vachevs, P., Desmurgy. Study manual for medical students, "Union of Scientists – Stara Zagora", 2020, ISBN: 978-954-9329-54-4 /Врачева, П., Десмургия. Учебно пособие за студенти от медицинските специалности., „Съюз на учените – Стара Загора“, 2020 г., ISBN: 978-954-9329-54-4/

The articles and reports presented for participation the competition are 13. Three of the articles are in world-renowned databases - in Scopus in English with SJR; ten are reports published in non-referenced journals with scientific reviewing or published in edited collective volumes. By number of co-authors publications are arranged as follows: eight are individual, four are with one co-author and one is with two co-authors.

5.2.1. Contributions

Chief Assist.prof. P. Vacheva's scientific research, practical applied and professional pedagogical work is focused on several areas relating to significant and topical issues of healthcare:

I. History of medicine in healthcare.

II. Health policy and management.

III. Medical education: organization and content of the training of students in the major „Physician Assistant“; healthcare management.

In her rich and varied work P. Vracheva has contributed to the development of science and based on that to the achievement of significant and important practical results by the following achievements:

In area I. History of medicine in healthcare

The work in this area is presented by the book published on the basis of a defended dissertation paper (indicator D 6) and one publication – No. 7 from indicator D 8.

1. For the first time a comprehensive, consistent and analytical historical-medical study on the origin of the profession of "paramedic" in Bulgaria, the training and career development of staff from the Liberation - 1878 to the present (scientific work D 6) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

2. The international experience in the training and career development of professionals with the qualification "Physician Assistant" has been studied and presented, as one of the approaches for overcoming the staff shortage in health systems (scientific work D 6) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

3. The rich experience and traditions in the practice of paramedics in Bulgaria, has been promoted as predecessors of physician assistants (scientific work D 6 and the publication "From feldschers to physician assistants in Bulgaria", published before acquiring PhD educational and scientific degree) – contribution of cognitive and practical-applied nature;

4. Historical documents have been studied and an analysis of the development of hospital work in the Stara Zagora Department (district) after the Union in 1885 to the 1930s has been made (No. 7 of indicator D 8) - contribution of a cognitive nature;

In area II. Health policy and management.

A total of 7 articles and a monograph have been presented in this area

1. The professional path, career development, training and satisfaction of the paramedics practicing in Stara Zagora region as "paramedics" have been studied with an opportunity to discuss the results as own experience and contribution to the work of future professionals – Physician Assistants in Bulgaria as staff identical to the paramedics model. (scientific work D 6) - contribution of an applied nature;

2. In the conditions of deepening staff shortage in the healthcare system, the choice of specialty and the attitudes for professional career development of the students in the major "Physician Assistant" - Department of Health Care at the Faculty of Medicine, Trakia University, Stara Zagora, have been studied which focuses on the specific needs of the profession (No. 3 of D 7 and No. 1 of D 8) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

3. International promotion of the training of physician assistants in Bulgaria has been achieved, presenting the academic level of preparation of the students in the major (No. 1 of D 7) - contribution of a cognitive nature;

4. A comparative analysis of the professions paramedic, feldsher, physician assistant, given their frequent misidentification in practice has been made (No. 2 of D 7) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

5. The choice and occupation of the first jobs by the physician assistants who graduated first from the Faculty of Medicine at Trakia University have been established, as well as the opinion of the young specialists about the start of their professional career, by formulating significant conclusions (No. 3 of D 8) - contribution with a cognitive and practical-applied nature;

6. The history and mission of the Bulgarian Red Cross have been studied and presented, as the largest non-governmental humanitarian organization in Bulgaria with the promotion of humanitarian policies - preparation for giving first aid, volunteering, voluntary and gratuitous blood donation, fundraising, humanitarian aid (a monograph) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

7. The idea of sharing practices in search of workable solutions and innovative ideas in the implementation of humanitarian policies has been promoted through shared personal experience in the training of adolescents for giving first aid. (a monograph and No. 9 of D 8) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

8. The public attitudes for introducing first aid training for adolescents in schools have been studied (No. 9 of D 8) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

9. An analytical comment on the health care of students in school health rooms has been made by formulating the weaknesses in the process of providing health care. (No. 8 of D 8) - contribution of a cognitive and practical-applied nature;

In area III. Medical education: organization and content of the training of university students in the major „Physician Assistant“; healthcare management.

A total of 4 articles and a study manual have been presented.

1. A study manual "Desmurgy" has been prepared dealing with the scientific and practical significance of desmurgy - for quality training of future medical professionals and to help professionals working in surgical clinics, emergency centers, outpatient care and other structures of health establishments. (study manual - indicator F) contribution of a practical and applied nature;

2. The strengths and weaknesses, as well as the challenges in the education of university students in the major "Physician Assistant" have been studied and formulated, based on regulatory documents related to the training process. Based on the results obtained, recommendations have been made about regulatory changes to support the sustainable development of the profession "Physician Assistant" in Bulgaria in conditions of staff shortages in health care (No. 5 of D 8) - contribution of a practical-applied nature;

3. Motivational preparation of the students in the major "Physician Assistant" at the Faculty of Medicine, Trakia University, Stara Zagora has been achieved for future work in humanitarian policy - preparation of students for giving first aid (a monograph) - contribution of a practical and applied nature;

4. A study has been made on the expectations and attitudes of university students Physician Assistants at Trakia University, Faculty of Medicine - Stara Zagora regarding continuing education and specialization (No. 4 and No. 6 of D 8) - contribution of an applied nature;

5. Psychological counselling has been provided to second-year students Physician Assistant at the Faculty of Medicine - Stara Zagora to enhance their knowledge and attitudes for active work in the future on health promotion on the topic of smoking (No. 2 of D 8) - contribution of an applied nature;

6. The academic level of training of Physician Assistants has been studied – academic subjects, amount of hours and credits provided under the curriculum for the course of studies in the specialty. (No. 1 of D 7)

The contributions from the scientific works have a cognitive and practical-applied nature in the main areas of the candidate's research work. Scientific articles are mostly original with presented results from own research. Quantitative and

qualitative methods of analysis have been applied in the research. An in-depth discussion of the results of the research has been carried out with the formulation of conclusions and recommendations.

Assessment of the personal contribution of the candidate

In each scientific work Chief Assist.prof. Vracheva has personal contribution, which is evidenced by the declarations presented by the co-authors of scientific publications. Her work is worthy of respect, as she leaves a lasting mark in the fields of application of her scientific achievements both within Trakia University – Stara Zagora and nationally and internationally.

6. Critical notes and recommendations

Chief Assist.prof. Penka Vracheva has proven extensive experience in the practical implementation of clinical training in the field of health care and medical activities in the major of regulated profession Physician Assistant. On this basis, my recommendation is that in her future work the candidate to develop further her achievements in this area, which at present and in the future will be important for the quality of training of future Physicisan Assistants.

My critical remarks to the candidate are the following: there are inaccuracies and incompleteness in the materials submitted to me for review. For example, in the group of indicators "D", it is stated that for publications and reports published in referenced scientific journals there are 80 points for one author, while in the tables with National minimum requirements there are 60. In my opinion, the document, which describes the abstracts of scientific papers, does not contain correct abstracts of the scientific articles, but rather the first pages of the articles in the way they had been published in journals and proceedings.

7. Personal impressions

Despite my relatively short acquaintance with the candidate for associate professor from the years of work at Trakia University, for me she is a developing, constructive, active and informed about the latest achievements in the training of Physician Assistants, accomplished and promising lecturer and researcher.

8. Conclusion

The documents presented to me for review of Chief Assist.prof. Penka Vracheva, PhD, comply with the requirements of the Law on Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for the implementation of that law and contain sufficient evidence about her research work, which meet the necessary requirements for holding the academic position "Associate Professor" .

Having in mind the above, I do propose Chief Assist.prof. Penka Vracheva, PhD, to be elected an "Associate Professor" in professional area 7.4. Public health, field of higher education 7. Healthcare and sport, for the needs of the major "Physician Assistant" full-time employment at the Department of Healthcare at the Faculty of Medicine at Trakia University – Stara Zagora.

20 Apr 2022.

Ruse

Reviewer:

/prof. Ivanichka Serbezova/